

การศึกษาอัตลักษณ์เพลงพื้นบ้านประจำท้องถิ่นในจังหวัดสุพรรณบุรี

A Study The Identity of Local Folk Songs in Suphanburi Province

วรินทร์ สีเสียดงาม, * สุปัตรา วิไลลักษณ์,** และณัฐศรัณย์ ทฤษฎีคุณ***

Warinthorn Sisiadngam, Supatra Vilailuck, and Natsarun Tissadikun

Received: February 15, 2025 Revised: April 1, 2025 Accepted: May 6, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์เพลงพื้นบ้านประจำท้องถิ่นในจังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ตอน รวม 20 ข้อ และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ศิลปินอาวุโส 3 คน ผู้แทนพ่อเพลงแม่เพลง 21 คน วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์ และนำเสนอเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า เพลงพื้นบ้านทั้ง 7 เพลงมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวที่สะท้อนถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และค่านิยมของชุมชนท้องถิ่น เพลงเรือ มีเอกลักษณ์ด้านการขับร้องโต้ตอบที่ใช้ทำนองซ้ำและทอดเสียงยาว สอดคล้องกับบรรยากาศของสายน้ำ เพลงพวงมาลัย มีลักษณะการร้องเป็นหมู่ นำโดยผู้นำร้องและคณะนักร้องรับคำ ซึ่งเสริมสร้างความกลมกลืนของเสียงประสาน เพลงอีแซว และเพลงฉ่อยโดดเด่นด้วยการร้องโต้ตอบแบบปฏิพากย์ที่ต้องใช้ปฏิภาณไหวพริบในการแต่งกลอนสด ซึ่งเป็นจุดแข็งสำคัญของเพลงประเภทนี้ เพลงพิชฐาน มีอัตลักษณ์ที่แตกต่างออกไปโดยเน้นความศักดิ์สิทธิ์และความสงบสุข มักใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา เพลงเต็นกำและเพลงระบำบ้านไร่ เน้นจังหวะคึกคัก สนุกสนาน และมีการร่ายรำประกอบเพื่อสร้างความรื่นเริงของชุมชน อีกทั้งยังพบว่า เพลงพื้นบ้านสุพรรณบุรีในปัจจุบันกำลังลดลง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมและค่านิยมของคนรุ่นใหม่ เพลงพิชฐานและเพลงเต็นกำ ไม่ค่อยเป็นที่รู้จักในกลุ่มเยาวชน อย่างไรก็ตาม เพลงอีแซวและเพลงฉ่อยยังคงได้รับการแสดงและมีความพยายามในการอนุรักษ์โดยกลุ่มศิลปินและหน่วยงานวัฒนธรรม ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้ ถ่ายทอดเพลงพื้นบ้านผ่านการศึกษาและสื่อดิจิทัล รวมถึงบูรณาการเพลงพื้นบ้านเข้ากับกิจกรรมท้องถิ่นเพื่อให้เป็นที่นิยมมากขึ้น

คำสำคัญ: การอนุรักษ์, ดนตรีประจำถิ่น, เพลงพื้นบ้านสุพรรณบุรี, อัตลักษณ์ดนตรี

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Assistant Professor, Department of Western Music, College of Music, Rajabhat Bansomdejchaopraya University

**รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาดนตรีไทย วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Associate Professor, Department of Thai Music, College of Music, Rajabhat Bansomdejchaopraya University

***ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Assistant Professor, Department of Western Music, College of Music, Rajabhat Bansomdejchaopraya University

Corresponding Author: yingyizzsi@gmail.com

Abstract

The purpose of this study was to examine the musical identity of local folk songs in Suphanburi Province using a qualitative research approach. The research instruments included a three-part interview form comprising 20 questions. Key informants were selected through purposive sampling and consisted of three senior artists and 21 representatives of traditional Pho Phleng and Mae Phleng singers. Data were analyzed using content analysis, synthesis, and descriptive interpretation.

The results revealed that the seven types of Suphanburi folk songs each possess distinct identities that reflect the lifestyle, culture, and values of the local community. Phleng Ruea (Boat Song) features a unique call-and-response style with slow, elongated melodies that harmonize with the tranquil atmosphere of the river. Phleng Phuang Malai is characterized by group singing led by a soloist and followed by a chorus, creating rich vocal harmony. Phleng E-Saew and Phleng Choi stand out for their witty improvised lyrical exchanges, showcasing the performers' verbal agility. Phleng Phitsathan emphasizes sacredness and serenity, often performed in religious rituals. Meanwhile, Phleng Ten Kam and Phleng Rabam Ban Rai highlight lively rhythms, joyful melodies, and accompanying dances that foster community festivity. The study also found that Suphanburi folk music has declined in popularity due to social change and the growing preference for modern music. Phleng Phitsathan and Phleng Ten Kam are particularly unfamiliar to younger generations. However, Phleng E-Saew and Phleng Choi continue to be performed and preserved by local artists and cultural organizations. It is therefore recommended that folk music education and transmission be promoted through schools and digital media, and that folk songs be integrated into community events to enhance their popularity and cultural continuity.

Keywords: Conservation, Local Music Identity, Suphanburi Folk Music, Musical Identity

บทนำ

อัตลักษณ์ทางดนตรีเป็นลักษณะเฉพาะที่ทำให้ดนตรีในแต่ละวัฒนธรรมหรือภูมิภาคสามารถแยกแยะและจดจำได้ โดยอัตลักษณ์ทางดนตรีนั้นจะสะท้อนถึงวิถีชีวิต ความเชื่อ และวัฒนธรรมของกลุ่มคนในแต่ละพื้นที่ อัตลักษณ์ทางดนตรีประกอบด้วยหลายองค์ประกอบ เช่น เครื่องดนตรีที่ใช้ ทำนอง รูปแบบการร้อง การประสานเสียง การใช้จังหวะ และรูปแบบการบรรเลงที่แตกต่างกัน ดนตรีในแต่ละภูมิภาคของไทยจึงมีการเลือกใช้เครื่องดนตรีและลักษณะการแสดงที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นตัวบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมและความหลากหลายทางศิลปะของไทย อัตลักษณ์เหล่านี้ไม่เพียงแต่แสดงถึงความแตกต่างของดนตรีแต่ละภูมิภาคเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงวิถีชีวิต ค่านิยม และความเชื่อของผู้คนในแต่ละภูมิภาคนั้น ๆ และยังเป็นสัญลักษณ์ของความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์อีกด้วย (กิตติชัย รัตนพันธ์ และคณะ, 2566) สำหรับเพลงพื้นบ้านของภาคกลางจะแสดงออกมาในรูปแบบของการร้องเป็นส่วนใหญ่ และใช้สำเนียงภาษาชาวบ้านท้องถิ่นภาคกลาง การร้องมักจะร้องเกี่ยวกับการเกี่ยวพาราสี เป็นการร้องโต้ตอบกันระหว่างฝ่ายชายและฝ่ายหญิง เน้นความสนุกสนานเป็นหลัก เพลงเหล่านี้นิยมเล่นกันตามชนบท แถบจังหวัดอ่างทอง สิงห์บุรี พระนครศรีอยุธยา กาญจนบุรี อุทัยธานี สุพรรณบุรี ฯลฯ ในสมัยโบราณเมื่อมีงานเทศกาล พ่อเพลงแม่เพลงในจังหวัดต่าง ๆ จะมาประชันฝีมือกัน ด้วยท่วงทำนองเพลงพื้นบ้าน แต่ในปัจจุบันไม่ค่อยได้รับความนิยมเหมือนแต่ก่อน พ่อเพลงแม่เพลงตามจังหวัดต่าง ๆ ก็ไม่ได้มีการสืบทอดบทเพลงไว้ให้รุ่นหลังทำให้บทเพลงหลาย ๆ บทเพลงสูญหายไปพร้อมกับการเสียชีวิตลงของพ่อเพลงแม่เพลงรุ่นเก่า ๆ

จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดที่มีรากฐานวัฒนธรรมทางด้านดนตรีที่มีความเข้มแข็ง และผสมกลมกลืนกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นมาอย่างยาวนาน ทั้งศิลปะ ภาษาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์ ดนตรีพื้นบ้าน ซึ่งดนตรีพื้นบ้านเป็นดนตรีที่อยู่คู่กับท้องถิ่นมานาน ต้นกำเนิดของดนตรีพื้นบ้านอาจมาจากความเชื่อเรื่องประเพณี วัฒนธรรมที่ต้องใช้อุปกรณ์หรือเครื่องดนตรีประกอบการทำพิธีต่าง ๆ นอกจากนี้ในบางท้องถิ่นอาจได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมทางดนตรีจากประเทศเพื่อนบ้าน มาปรับปรุงแก้ไขจนกลายเป็นดนตรีเฉพาะท้องถิ่นของตน และการที่ลักษณะดนตรีของแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกัน ทำให้เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการเล่นแตกต่างกันไปด้วยตามลักษณะของดนตรีพื้นบ้าน ในท้องถิ่นนั้น สำหรับเพลงพื้นบ้านจังหวัดสุพรรณบุรี มีเพลงพื้นบ้านที่ร้องเล่นกันมาแต่สมัยโบราณ เช่น เพลงฉ่อย เพลงเกี่ยวข้าว เพลงเรือ เพลงอีแซว ด้วยสุพรรณบุรีเป็นเมืองเกษตรแต่ดั้งเดิม อาชีพหลักคือ การทำนา ศูนย์กลางสำคัญของชุมชนคือ วัด อันเป็นที่ประกอบงานบุญ งานรื่นเริงต่าง ๆ และประเพณีสำคัญที่ชาวสุพรรณรู้จัก ก็คือประเพณี "ลงแขกเกี่ยวข้าว" คนสุพรรณบุรีเล่นเพลงเหล่านี้มาตั้งแต่สมัยปู่ย่าตาทวดสืบทอดกันมา ด้วยวิถีชีวิตที่ได้อยู่ใกล้ชิดกับเพลงพื้นบ้าน ทำให้เพลงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต จึงทำให้เป็นจังหวัดที่ผลิตบุคลากรทางด้านดนตรีที่มีความสำคัญของประเทศมาอย่างช้านาน ไม่ว่าจะเป็นปูชนียบุคคลทางด้านดนตรี และศิลปินแห่งชาติของประเทศหรือศิลปินนักดนตรีรุ่นใหม่ทั้งเพลงลูกทุ่ง และเพลงไทยสากลที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน เรียกได้ว่าจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นบ้านของศิลปิน นักดนตรี คนดนตรีที่มีชื่อเสียงมากมายนับไม่ถ้วน เช่น ครูมนตรี ตราโมท ศิลปินแห่งชาติปี 2528 แม่บัวผัน จันทรศรี ศิลปินแห่งชาติ (เพลงพื้นบ้าน) ปี 2533 แม่ขวัญจิต ศรีประจันต์ ศิลปินแห่งชาติ (เพลงพื้นบ้านแห่งยุค) ปี 2539 (นิศากรรัตน์ หวานชะเอม และคณะ, 2559; อ้างถึงใน เอนก นาวิกมูล, 2549)

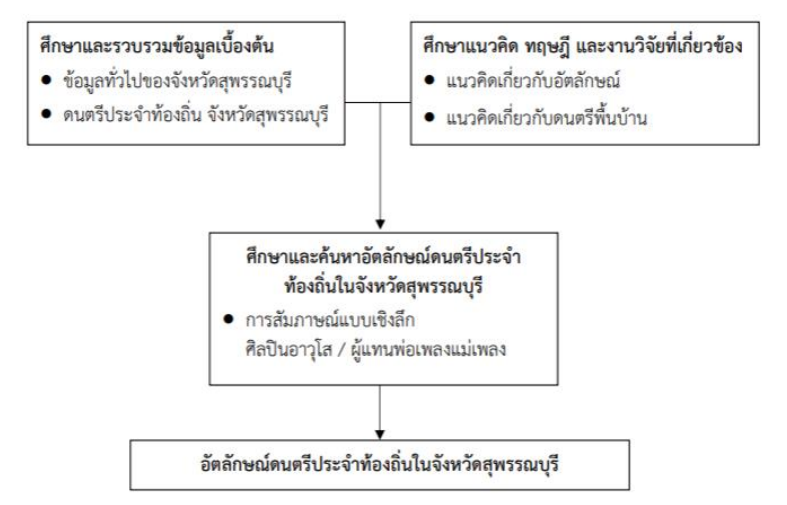
แต่ด้วยความเปลี่ยนแปลงทางสังคมชาวบ้านจากสังคมเกษตรกรรม การทำไร่ ทำนาไปสู่สังคมอุตสาหกรรม การทำงานในโรงงาน วิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงจากค่านิยมชาวบ้านสู่ค่านิยมคนเมืองมีการแข่งขันทางด้านอาชีพ ตลอดจน ค่าครองชีพที่สูงขึ้น ทำให้ผู้คนมุ่งหารายได้เพื่อยกระดับฐานะทางสังคมและเพื่อให้ตนมีถมีบ้าน มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (เลอพงศ์ กัณหา, 2554) จึงทำให้สภาพของการเล่นเพลงพื้นบ้านย่อมเปลี่ยนไป ประกอบด้วยปัจจุบันเพลงพื้นบ้าน จังหวัดสุพรรณบุรียังคงเหลือเพลงพื้นบ้านไม่กี่ชนิด เช่น เพลงฉ่อย เพลงอีแซว ลำตัด และเพลงเรือ อีกทั้งพ่อเพลงแม่เพลงปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ในการแสดงเพลงพื้นบ้าน ได้ลดจำนวนลงมากซึ่งเกิดจากเสียชีวิตไปหลายท่าน เช่น แม่บัวผัน จันทร์ศรี พ่อไสว วงษ์งาม และที่ยังมีชีวิตอยู่ก็เริ่มสูงอายุ และบางท่านก็มีสุขภาพไม่ดี (อนนก นาวิกมูล, 2549) ทำให้แนวโน้มในอนาคตเพลงพื้นบ้านจะสูญหายไปพร้อมกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมพื้นบ้าน โดยเฉพาะเพลงอีแซว ซึ่งเป็นเพลงพื้นบ้านของจังหวัดสุพรรณบุรี และจากการศึกษางานวิจัยของ นิสารัตน์ หวานชะเอม และคณะ (2559) ได้กล่าวว่า การแสดงเพลงพื้นบ้านอีสานของจังหวัดสุพรรณบุรี เริ่มห่างหายไปจากวิถีชีวิตของชาวสุพรรณบุรี สืบเนื่องจากคนรุ่นใหม่ไม่ได้ให้ความสนใจร้อง และแสดงเพลงพื้นบ้าน เพลงอีแซวแบบดั้งเดิม กลับไปให้ความสนใจเพลงสมัยนิยมมากกว่า แต่ยังมีเยาวชนบางกลุ่มที่ยังให้ความสนใจและช่วยกันอนุรักษ์โดยฝึกเพลงพื้นบ้าน แต่ก็ยังคงเป็นส่วนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญรอง ชาวบ้านกร่าง (2556) ได้กล่าวว่า เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาแทนที่ความเป็นพื้นบ้าน ซึ่งผู้คนในชุมชนก็ยินดีที่จะปรับเปลี่ยนตัวเองไปสู่ความเจริญ จึงเป็นสาเหตุให้เพลงพื้นบ้านลดความสำคัญลงไป จะทำการเล่นเพลงพื้นบ้านต่อเมื่อมีโอกาสสำคัญหรือเทศกาลสำคัญ ซึ่งมีบางเพลงกลายเป็นวัฒนธรรมสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน เช่น เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงลำตัด ส่วนเพลงพื้นบ้านทั่วไปแทบจะไม่ปรากฏในการเล่นการร้องเหมือนในอดีต อีกทั้งการร้องเพลงพื้นบ้านของบางชุมชน ยังพบว่า ไม่มีการร้องเพลงพื้นบ้านแล้ว ดังนั้นเพื่อมิให้วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านสูญหายไปตามยุคสมัย จึงควรมีการอนุรักษ์และพัฒนามรดกพื้นบ้าน เพราะเป็นวิถีของชาวบ้านที่แสดงออกผ่านทางวัฒนธรรมพื้นบ้าน

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาอัตลักษณ์เพลงพื้นบ้านประจำท้องถิ่นในจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่สู่ชุมชนต่าง ๆ ให้ผู้คนในชุมชนได้เรียนรู้เกี่ยวกับดนตรีประจำท้องถิ่นในจังหวัดสุพรรณบุรี นำมาร้องและละเล่นเพลงพื้นบ้านให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความผูกพัน มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ยินดีที่จะร่วมสืบสานพัฒนา และเป็นการสืบทอดและอนุรักษ์ดนตรีประจำท้องถิ่น เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา และดำรงอยู่กับจังหวัดสุพรรณบุรีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาอัตลักษณ์เพลงพื้นบ้านประจำท้องถิ่นในจังหวัดสุพรรณบุรี

กรอบแนวความคิด

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์เกี่ยวกับอัตลักษณ์เพลงพื้นบ้านประจำท้องถิ่นในจังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1.1 ศิลปินอาวุโส ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง พิจารณาจากความรู้ มีชื่อเสียง มีประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในการร้องเพลงพื้นบ้านในจังหวัดสุพรรณบุรี มาอย่างยาวนาน

1.2 ผู้แทนพ่อเพลงแม่เพลง ที่มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญด้านเพลงพื้นบ้าน ให้รายละเอียดเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน การดำรงอยู่ของเพลงพื้นบ้าน จำนวน 21 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง พิจารณาจากการเป็นนักดนตรีพื้นบ้านที่ยังคงทำการแสดงอยู่ในปัจจุบัน ผู้สืบทอดดนตรีพื้นบ้าน หรือครูผู้สอน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้านในจังหวัดสุพรรณบุรี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะการกำหนดแนวคำถามหรือประเด็นการสัมภาษณ์ที่ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดกรอบประเด็นคำถามหรือแนวการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ขั้นที่ 2 ร่างประเด็นคำถามหรือแนวการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน แต่ละตอนมีจำนวนข้อดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 ประวัติ ความเป็นมาเกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้านในจังหวัดสุพรรณบุรี

จำนวน 5 ข้อ

และองค์ประกอบเพลงพื้นบ้าน ได้แก่ 1) ลักษณะการแต่งกาย 2) เครื่องดนตรีประกอบ 3) ท่ารำประกอบ และ 4) โอกาสที่ใช้ในการแสดง

ตอนที่ 3 การจัดการความรู้ดนตรีประจำท้องถิ่นในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 7 ข้อ ซึ่งข้อคำถามเป็นลักษณะปลายเปิดให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถอธิบาย แสดงความคิด ความรู้สึก หรือประสบการณ์ของตนเองได้อย่างอิสระ

ขั้นที่ 3 นำเสนอแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง ความถูกต้อง ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ขั้นที่ 4 ปรับปรุง แก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะ จากนั้นจึงนำไปใช้เก็บข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การศึกษาจากข้อมูลเอกสาร (Document Study) เป็นการศึกษาทบทวนเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ของจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งพบว่าในจังหวัดสุพรรณบุรีมีพ่อเพลงแม่เพลงที่ยังจดจำร้องกันได้ 7 เพลง คือ 1) เพลงเรือ 2) เพลงเดินกำ 3) เพลงพิชฐาน 4) เพลงระบำบ้านไร่ 5) เพลงอีแซว 6) เพลงพวงมาลัย และ 7) เพลงฉ่อย (จตุพร ศิริสัมพันธ์, 2552)

3.2 การศึกษาโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยจะป้อนคำถามตามแนวคำถามที่กำหนดไว้ เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informant) ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยใช้อุปกรณ์เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ และกล้องวิดีโอในการเก็บข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์เพลงพื้นบ้านประจำท้องถิ่นในจังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์เพลงพื้นบ้านประจำท้องถิ่นในจังหวัดสุพรรณบุรี การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยขอนำเสนอผลข้อมูลแบ่งตามบทเพลงทั้งหมด 7 บทเพลงดังนี้

1. เพลงเรือ

เพลงเรือจะถูกขับร้องในงานบุญ งานเทศกาล หรือในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชาวบ้านมีการรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างความสนุกสนาน หรือใช้เป็นสื่อในการสร้างความสามัคคีภายในชุมชน เพลงเรือเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวความรัก ความคิดถึง และประสบการณ์ชีวิตในอดีตที่ถูกถ่ายทอดผ่านทำนองเพลง ตามปกติก็จะเล่นกันในหน้าน้ำ แสดงและเล่นกันในเรือ อัตลักษณ์ของเพลง มีการร้องรับว่า “ฮ้า..ไฮ้” เป็นการขับร้องโต้ตอบแบบสด ลักษณะโครงสร้าง

และคำประพันธ์จะเป็นกลอนพื้นบ้าน ที่เรียกว่า “กลอนหัวเดียว” ซึ่งมีสัมผัสระหว่างวรรคและลักษณะพิเศษ คือ คำท้ายของแต่ละบทจะต้องลงท้ายด้วยสระเดียวกันมีการด้นกลอนสตรระหว่างชายและหญิง โดยเนื้อหาของเพลงจะเน้นการหยอกล้อ เกี้ยวพาราสี เสียดสี หรือสะท้อนวิถีชีวิตของผู้คนในอดีต เสียงขับร้องของเพลงเรือจะมีทำนองไพเราะ เป็นเอกลักษณ์ ใช้จังหวะช้าและทอดเสียงยาวเพื่อให้เข้ากับบรรยากาศของสายน้ำ ซึ่งมีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

ภาพ 2 การแสดงเพลงเรือ (ที่มา: ผู้วิจัย, 2568)

1.1 ลักษณะการแต่งกาย สะท้อนถึงความงดงามของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนริมแม่น้ำสุพรรณบุรีมีลักษณะเรียบง่ายและใช้วัสดุจากท้องถิ่น เหมาะสมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านในยุคก่อน แต่ในปัจจุบันได้รับการปรับปรุงให้มีความร่วมสมัย โดดเด่น และเหมาะสมกับการแสดงบนเวทีมากขึ้น แต่ยังคงเอกลักษณ์ดั้งเดิมไว้เพื่อสื่อถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น

1.2 เครื่องดนตรีประกอบ ฉิ่ง กรับ ปัจจุบันมีการใช้ตะโพนร่วมด้วย

1.3 ท่ารำประกอบ เสริมสร้างบรรยากาศและความน่าสนใจของการแสดง ท่าพายเรือ คือ การใช้มือทั้งสองข้างจับเสมือนถือไม้พาย ผู้รำอาจก้มตัวเล็กน้อยเพื่อให้ดูเหมือนพายเรือจริง ๆ

1.4 โอกาสที่ใช้ในการแสดง แสดงหน้าน้ำช่วงเดือน 11 - 12 หรือในงานบุญ งานมงคล เช่น บวชนาค ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ดังคำสัมภาษณ์

“เล่นได้ทั้งงานเช้า งานเย็น ช่วงหน้าน้ำ ไปทอดกฐินทอดผ้าป่า งานบุญต่าง ๆ แล้วต้องเล่นกันในเรือนะ ตอนแห่กันไปวัด แต่เดิมนี้อาจจะไม่ได้เลือกสถานที่เล่นแล้ว เล่นที่ไหนก็ได้”

(ประสิทธิ์ คงพุ่ม: สัมภาษณ์วันที่ 27 พฤษภาคม 2567)

ในปัจจุบัน เพลงเรือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี และได้รับการอนุรักษ์และเผยแพร่ในหลายรูปแบบ อีกทั้งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในกิจกรรมชุมชนและงานวัฒนธรรมต่าง ๆ

2. เพลงแตงก่า

เพลงแตงก่ามีประวัติยาวนานและเกิดจากวิถีชีวิตของชาวบ้านในยุคที่การเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก หลังเสร็จสิ้นการทำงานในท้องนา ผู้คนจะมารวมตัวกันเพื่อร้องรำทำเพลง สร้างความบันเทิงและผ่อนคลายความเหนื่อยล้า ในช่วงเวลาว่างจากการทำการเกษตร โดยเฉพาะในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว สำหรับอัตลักษณ์ของเพลง มีการร้องรับว่า เฮ้ เฮะ

หรือ เฮ้ เอา เฮ้วเฮ้ว เป็นการร้องโต้ตอบแบบปฏิพากย์ เป็นการร้องแบบสระหว่างชายและหญิง ซึ่งมีการเกี่ยวพาราสี หยอกล้อ และแสดงความชาญฉลาดผ่านคำร้องที่มีสัมผัสคล้องจอง ซึ่งเพลงต้นกำเนิดนี้ยังมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องของการร้องเพลงว่าเป็นการเชิดชูพระแม่โพสพ

“ความเชื่อก็คือว่า เกี่ยวกับการร้องเพื่อเป็นการเชิดชูพระแม่โพสพ แม่ธรณี แม่คงคา ให้ข้าว ออกรวงงามสมบูรณ์ เป็นมิ่งขวัญของชาวนาที่ทำนาเกี่ยวข้าว ให้พวกเราพอยู่พอกิน”

(คมกฤต พิงฟู: สัมภาษณ์วันที่ 19 พฤษภาคม 2567)

ภาพ 3 การแสดงเพลงต้นกำเนิด (ที่มา: ผู้วิจัย, 2568)

2.1 ลักษณะการแต่งกาย ในอดีตสะท้อนวิถีชีวิตความเรียบง่าย ความสะดวกสบายและความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ในปัจจุบันการแต่งกายได้รับการปรับเปลี่ยนให้ดูสวยงามและประณีตมากขึ้น มีความเป็นทางการเหมาะสมกับการแสดงสมัยใหม่

2.2 เครื่องดนตรีประกอบ ในอดีตไม่มีเครื่องดนตรี แต่จะเป็นการปรบมืออย่างเดียว ในปัจจุบันใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านเรียบง่าย เช่น ฉิ่ง กรับ และกลอง

2.3 ทำรำประกอบ มีทำรำประกอบที่เรียบง่าย มือถือเคียวเกี่ยวข้าว หรือเป็นการปรบมือไปด้วย

2.4 โอกาสที่ใช้ในการแสดง งานบุญประเพณี เช่น งานสงกรานต์ งานลอยกระทง หรือเทศกาลเกี่ยวกับการเก็บเกี่ยวผลผลิต

ในปัจจุบัน ไม่ค่อยแพร่หลายเท่าในอดีต ต้องการการอนุรักษ์และและฟื้นฟูโดยหน่วยงานวัฒนธรรม และชุมชนท้องถิ่น นอกจากนี้ การแสดงยังเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสุพรรณบุรี รวมถึงบางโรงเรียนในจังหวัดสุพรรณบุรีได้นำเพลงต้นกำเนิดไปบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษา

3. เพลงพิษฐาน

เพลงนี้มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการอธิษฐานขอพรหรือการร้องขอสิ่งดี ๆ จากพระผู้เป็นเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในช่วงเวลาที่สำคัญของชีวิต หรือเรียกอีกชื่อว่า เพลงอธิษฐาน ซึ่งหมายถึงการขอพรหรือการตั้งจิตปรารถนา เป็นบทเพลงที่เล่นเฉพาะในงานเทศกาลวันสงกรานต์ถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย สำหรับอัตลักษณ์ของเพลง เนื้อร้องเป็นการขอพรการแสดงความรักต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และการสะท้อนถึงความศรัทธาของผู้ร้อง

มีจังหวะช้า นุ่มนวล และมีความสงบ เพื่อสร้างบรรยากาศที่ศักดิ์สิทธิ์ ขณะร้องเน้นความหนักแน่นของเสียง และอาจมีการร้องหมู่หรือเดี่ยวขึ้นอยู่กับบริบทของพิธีกรรม

กลอนเพลงพิชฐานเป็น กลอนเพลงสั้นๆ กลอนหัวเดียว เปลี่ยนคำและสัมผัส ไม่ก็จุด มักเอาชื่อดอกไม้ต่าง ๆ มาตั้ง แล้วหาคำที่คล้องจองมารับ

“คำร้องเป็นฉันทลักษณ์ คือกลอนหัวเดียว คือกลอนที่สัมผัสท้ายเดียวกันทั้งหมด ทำนองกลวิธีการร้องมีความต่างกันบ้าง คือการขึ้นเสียง การรับลูกคู่ เพลงพื้นบ้านมัน 1 เนื้อร้องสามารถร้องได้ร้อยทำนอง”

(อวัชชัย เกตุเสาะ: สัมภาษณ์วันที่ 29 เมษายน 2567)

ภาพ 4 การแสดงเพลงพิชฐาน (ที่มา: ผู้วิจัย, 2568)

3.1 ลักษณะการแต่งกาย ในอดีตสะท้อนถึงวิถีชีวิตเรียบง่ายและวัฒนธรรมของชาวบ้านในพื้นที่ภาคกลาง โดยเฉพาะในงานเทศกาลวันสงกรานต์หรืองานบุญงานวัด ส่วนในปัจจุบันการแต่งกายสำหรับการแสดงเพลงพิชฐานได้รับการปรับเปลี่ยนให้มีความร่วมสมัยมากขึ้น

3.2 เครื่องดนตรีประกอบ ในอดีตไม่มีการใช้เครื่องดนตรี เป็นการร้องเพียงอย่างเดียว ในจังหวัดจันทบุรีมีการเอื้อนประกอบ แต่ปัจจุบันมีการนำตะโพน หรือฉิ่งเข้ามากำกับจังหวะ

3.3 ทำรำประกอบ บทเพลงนี้ไม่มีทำรำประกอบการแสดง เนื่องจากเป็นเพลงที่ใช้ในการร้องเล่นกันในโบสถ์ จึงต้องสำรวมกายขณะทำการร้องเล่นเพลงนี้โดยการนั่งในท่านั่งไหว้พระ

3.4 โอกาสที่ใช้ในการแสดง พิธีกรรมทางศาสนา ในเทศกาลวันสงกรานต์ ซึ่งถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย งานบุญที่ต้องการความศักดิ์สิทธิ์

ในปัจจุบัน ยังคงมีในพิธีกรรมศาสนาในวันสงกรานต์ แต่ไม่ได้รับความสนใจจากคนรุ่นใหม่มากนัก นอกจากนี้มีโอกาสนำมาแสดงตามเวทีต่าง ๆ เท่านั้น

4. เพลงระบำบ้านไร่

คำว่า "บ้านไร่" สะท้อนถึงลักษณะของชุมชนเกษตรกรรมที่มีการตั้งถิ่นฐานกระจายตัวอยู่ตามไร่นา โดยเพลงระบำบ้านไร่มีพัฒนาการมาจากการละเล่นพื้นบ้านที่ใช้ขับกล่อมและให้ความบันเทิงในหมู่ชาวบ้าน โดยเฉพาะในช่วงหลังฤดูเก็บเกี่ยวที่ผู้คนมีเวลารว่างจากการทำไร่ทำนาโดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอเดิมบางนางบวช และอำเภอสามชูก ซึ่งถือเป็นแหล่งกำเนิดและศูนย์กลางของเพลงพื้นบ้านประเภทนี้ อุดมลักษณ์ของเพลงการสะท้อนถึง

วิถีชีวิตของชาวนาและเกษตรกรผ่านเนื้อร้อง ท่วงทำนอง และทำนองที่เป็นเอกลักษณ์ เนื้อหาของเพลงมักเกี่ยวกับการทำนา การใช้ชีวิตในชนบท และความสัมพันธ์ในชุมชน ท่วงทำนองของเพลงมีจังหวะที่ไพเราะ ฟังง่าย เพลงนี้เป็นศิลปะที่สามารถสื่อสารถึงความเป็นอยู่ของชาวบ้านในอดีตได้อย่างชัดเจน

ภาพ 5 การแสดงเพลงระบำบ้านไร่ (ที่มา: ผู้วิจัย, 2568)

4.1 ลักษณะการแต่งกาย ในอดีตลักษณะการแต่งกายมีความเรียบง่าย สะท้อนวิถีชีวิตชาวชนบท ที่ทำไร่ทำนา ใช้เสื้อผ้าที่สะดวกต่อการเคลื่อนไหว ขณะที่ในปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนให้ดูหรูหราและสวยงามมากขึ้น เพื่อเพิ่มความโดดเด่นให้การแสดงและสามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชม

4.2 เครื่องดนตรีประกอบ ฉิ่ง กรับ เครื่องดนตรีเหล่านี้ทำให้เพลงระบำบ้านไร่มีความเป็นเอกลักษณ์ สนุกสนาน และสะท้อนถึงศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่มีชีวิตชีวา

4.3 ทำรำประกอบ มีความเรียบง่ายโดยลักษณะของทำรำมักจะเป็นการเลียนแบบท่วงท่าการทำงาน ของชาวลาวในชนบท หรือการเคลื่อนไหวที่แสดงถึงความสุขสนุกสนานของชุมชน เช่น ท่าโยกย้ายสะโพก ท่าปรบมือ รับจังหวะ เป็นต้น

4.4 โอกาสที่ใช้ในการแสดง งานประเพณี งานบุญ งานเกษตรกรรม และงานรื่นเริงของชุมชน งานเทศกาล ที่จัดขึ้นเพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย เช่น งานวันพืชมงคล งานลอยกระทง และงานเกี่ยวข้าว

ในปัจจุบัน เพลงระบำบ้านไร่ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนรู้จักและเข้าใจศิลปะพื้นบ้านไทย โดยส่วนใหญ่สามารถพบได้ในงานแสดงวัฒนธรรมระดับจังหวัด หรือเวทีงานเทศกาลพื้นบ้านที่จัดขึ้นเป็นพิเศษ เช่น งานมหกรรมศิลปวัฒนธรรม

5. เพลงอีแซว

เพลงอีแซวถือเป็นเพลงพื้นบ้าน และเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของสุพรรณบุรี เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่าเพลงนี้เกิดในถิ่นสุพรรณบุรีโดยตรง แต่ก่อนนี้เพลงอีแซวยังไม่เรียกว่าเพลงอีแซว แต่เรียกว่าเพลงยั่ว เพราะเป็น ทำนองร้องยั่วกันสนุก ๆ อัดลักษณะของเพลง การร้องโต้ตอบแบบปฏิพากย์ ระหว่างฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ลักษณะของการร้องเป็นแบบสัดโดยใช้ไหวพริบและปฏิภาณในการแต่งกลอนสัดเพื่อโต้ตอบกัน ท่วงทำนองของเพลงอีแซว

มักมีจังหวะที่รวดเร็ว สนุกสนาน และกระตุ้นอารมณ์ให้คึกคัก เนื้อร้องของเพลงมักมีลักษณะหยอกล้อ ขบขัน และแฝงคติสอนใจ เน้นการเล่นคำล่องจ่องที่มีความไพเราะและสร้างความบันเทิงให้กับผู้ฟัง ซึ่งถือเป็นเสน่ห์เฉพาะตัวของเพลงอีแซว มีเพิ่มลูกเล่นในการร้อง เช่น การย่ำคำ การลากเสียง หรือการแทรกคำพูดที่ทำให้ผู้ชมรู้สึกขบขัน ดังคำสัมภาษณ์ดังนี้

“ถ้าเป็นเพลงอีแซวเนื้อหาของเพลง ที่มีคำล่องจ่อง มีการแต่งเนื้อร้องให้เข้ากับบุคคลหรือเหตุการณ์ในงานได้อย่างทันที และที่ทำนองเพลงก็จะเป็นเอกลักษณ์ไม่เหมือนพื้นที่อื่น ๆ”

(ศุภชัย อิ่มทอง: สัมภาษณ์วันที่ 5 สิงหาคม 2567)

ภาพ 6 การแสดงเพลงอีแซว (ที่มา: ผู้วิจัย, 2568)

5.1 ลักษณะการแต่งกาย ในอดีตของเพลงอีแซวสะท้อนความเรียบง่ายของชาวบ้าน เน้นความสะดวกสบายในการแสดง แต่ในปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับเวทีการแสดงมากขึ้น มีสีสันสดใสและเครื่องประดับเพิ่มขึ้นเพื่อให้ดูสวยงามและดึงดูดสายตาผู้ชมมากขึ้น

5.2 เครื่องดนตรีประกอบ ฉิ่ง และกรับแค่นั้น แล้วก็ปรบมือกันตามจังหวะ ต่อมาก็เริ่มใช้กลองสองหน้า มาตีร่วมด้วย ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2510 คณะโสภา วงษ์งาม ซึ่งเป็นคณะเพลงของพ่อโสภาและแม่บัวผัน จันทรศรีได้มีการนำเครื่องดนตรีไทย ได้แก่ ตะโพนไทย ตะโพนมอญ รำมะนา มาใช้สำหรับการแสดงเพลงอีแซว เพื่อเพิ่มจังหวะให้แน่นและเร้าใจ

5.3 ทำรำประกอบ ไม่มีท่าทางกำหนดที่ตายตัว แต่จะรำไปตามบทเพลง (รำแบบตีบท) หรือรำลอย ๆ สะท้อนบุคลิกที่เล่น สนุกสนาน และสื่อความหมายตามเนื้อร้อง

5.4 โอกาสที่ใช้ในการแสดง งานวัด งานบุญ และงานรื่นเริงของชุมชน ซึ่งช่วยเสริมสร้างความสามัคคีและความสนุกสนาน แต่อย่างไรก็ตามเพลงอีแซวไม่เหมาะสมกับงานมงคลสมรสที่เป็นพิธีสำคัญและต้องการบรรยากาศที่สง่างามและเป็นสิริมงคล

ในปัจจุบัน ได้รับการอนุรักษ์และเผยแพร่ผ่านกิจกรรมวัฒนธรรมของชุมชน และการแสดงในงานสำคัญต่าง ๆ มีความพยายามในการฟื้นฟูและปรับปรุงเพลงอีแซวให้เข้ากับยุคสมัย เช่น การนำไปรวมกับดนตรีร่วมสมัย หรือการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเผยแพร่การแสดง

6. เพลงพวงมาลัย

เพลงพวงมาลัยเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่มีต้นกำเนิดจากจังหวัดสุพรรณบุรี จัดอยู่ในประเภทเพลงปฐพีพาทย์ มีลักษณะเด่นคือ การร้องเพลงโต้ตอบระหว่างชายและหญิงพร้อมกับการรำประกอบเสียงเพลง เนื้อหาเกี่ยวกับการเกี้ยวพาราสี การหยอกล้อ และการแสดงไหวพริบผ่านถ้อยคำที่ไพเราะและสร้างสรรค์อัตลักษณ์ของเพลง เป็นกลอนหัวเดียว ขึ้นต้นด้วย “เออระเหยลอยมา” และลงท้ายด้วย “เออ” โดยมีผู้นำร้องและคณะนักร้องตอบรับ ซึ่งทำให้เกิดความกลมกลืนของเสียงร้อง ลักษณะของเพลงพวงมาลัยมีความโดดเด่นในเรื่องของการใช้กลอนสุดหรือกลอนที่มีสัมผัสคล้องจองไพเราะ เนื้อหาเพลงมักกล่าวถึงเรื่องราวที่เป็นมงคล เช่น การอวยพร การสรรเสริญบุคคล หรือการเชิดชูวัฒนธรรมไทย และทำนองของเพลงพวงมาลัยมีความสนุกสนาน แต่ยังคงความไพเราะและอ่อนหวาน ดังคำสัมภาษณ์ดังนี้

“เป็นกลอนหัวเดียว ที่ขึ้นต้นด้วย เออระเหยลอยมา และลงท้ายด้วย เออ ตรงคำลงเป็นคำกลอนหัวเดียวจริงนะ แต่คำจะสั้นกว่าเพลงอีแซว มีสองวรรคเหมือนกัน วรรคหน้ากับวรรคหลังที่ใช้สระเสียงเดียวตลอด คำในเพลงพวงมาลัยจะสั้นกว่าเพลงอีแซว เพลงน้อย”

(พนม บุญเหลือ: สัมภาษณ์วันที่ 13 สิงหาคม 2567)

ภาพ 7 การแสดงเพลงพวงมาลัย (ที่มา: ผู้วิจัย, 2568)

6.1 ลักษณะการแต่งกาย เป็นลักษณะพื้นบ้าน โจงกระเบน เสื้อคอกลม ผ้าขาวม้าคาดเอว เป็นแบบบ้าน ๆ ในปัจจุบันมีความประณีตและหลากหลายมากขึ้น โดยมีการปรับปรุงให้เข้ากับความทันสมัยและความต้องการของเวทีการแสดง แต่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของเพลงพวงมาลัยไว้ได้อย่างชัดเจน

6.2 เครื่องดนตรีประกอบ สมัยก่อนเพลงพวงมาลัยจะมีแค่การปรบมือประกอบการร้องเพลงกัน ต่อมาเพลงพวงมาลัยใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านที่มีความเรียบง่าย เช่น ฉิ่ง กรับ รำมะนา

6.3 ท่ารำประกอบ ใช้ท่าทางที่เรียบง่าย แต่แฝงไปด้วยความอ่อนช้อย เน้นการถ่ายทอดอารมณ์ และเนื้อหาของบทเพลงผ่านการเคลื่อนไหวของร่างกายและมือ คือ ท่าพวงมาลัย หมุนข้อมือเป็นวงกลม สื่อถึงการประณีตบรรจงของการร่ายมาลัย

6.4 โอกาสที่ใช้ในการแสดง งานบุญและพิธีกรรมทางศาสนา งานทอดกฐิน งานผ้าป่า งานบวช งานสงกรานต์ งานลอยกระทง หรืองานประเพณีของท้องถิ่นเพื่อเสริมบรรยากาศให้มีความเป็นสิริมงคล อีกทั้งยังแสดงในงานมงคลสมรส ใช้ขั้วร้องเพื่ออวยพรให้กับคู่บ่าวสาว

ในปัจจุบันชาวชุมชนจรเข้สามพัน อำเภออุทุมพรพิสัย ยังคงอนุรักษ์การร้องเพลงแนวนี้ อีกทั้งมีการอนุรักษ์ผ่านการแสดงทางวัฒนธรรมและการสอนในสถาบันการศึกษา จัดแสดงเพลงพวงมาลัยเพื่ออนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านไทย หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมพยายามส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และถ่ายทอดเพลงพวงมาลัยแก่เยาวชน อีกทั้งมีการนำเพลงพวงมาลัยไปบันทึกเสียงและเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์เพื่อให้เข้าถึงคนรุ่นใหม่มากขึ้น

7. เพลงฉ่อย

เพลงฉ่อยเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านของไทยที่มีต้นกำเนิดจากภาคกลาง โดยเฉพาะจังหวัดสุพรรณบุรี อ่างทอง และพื้นที่ใกล้เคียง มีลักษณะเป็นการร้องเพลงโต้ตอบหรือเพลงเกี่ยวพาราสีที่ใช้ท่วงทำนองสนุกสนาน และไหวพริบเฉียบคม ประวัติของเพลงฉ่อยเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมชาวนาในอดีตที่ใช้การร้องเพลงเพื่อคลายความเหน็ดเหนื่อยขณะทำงานในท้องนา อัตลักษณ์ของเพลง ลูกคู่จะร้องรับด้วยคำว่า "เอ๋ ซา เอ๋ซา ซา ซาซาซา หน้อยแม่" การร้องโต้ตอบอย่างรวดเร็วและฉับไว นักร้องต้องมีปฏิภาณไหวพริบในการแต่งกลอนสดและตอบโต้กับคู่ร้องได้อย่างทันควัน ลักษณะการขับร้องของเพลงฉ่อยมีจังหวะที่กระชับ ท่วงทำนองที่เร้าใจ และใช้คำพูดที่มีสัมผัสคล้องจองกันอย่างไพเราะ เนื้อหาของเพลงที่สามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ได้ โดยนักร้องสามารถแต่งกลอนให้เข้ากับงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทำให้เพลงฉ่อยมีความยืดหยุ่นและสามารถใช้ในโอกาสต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

ภาพ 8 การแสดงบทเพลงฉ่อย (ที่มา: ผู้วิจัย, 2568)

7.1 ลักษณะการแต่งกาย อดีตเน้นความเรียบง่าย สะท้อนวิถีชีวิตพื้นถิ่น ในขณะที่การแต่งกายในปัจจุบันมีการปรับปรุงให้มีความสวยงาม โดดเด่น และเหมาะสมกับเวทีการแสดงที่หลากหลายมากขึ้น

7.2 เครื่องดนตรีประกอบ กลองตะโพน ฉิ่ง กรับ โหม่ง เป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านที่เรียบง่ายและเน้นจังหวะสนุกสนาน สอดคล้องกับลักษณะการแสดงที่เป็นกันเองและเน้นความบันเทิง

7.3 ท่ารำประกอบ ท่ารำของเพลงฉ่อยมีลักษณะที่เป็นธรรมชาติ เรียบง่าย และสอดคล้องกับเนื้อหาเพลงที่เน้นความสนุกสนาน เช่น ท่าโยกตัวตามจังหวะ ท่าปรบมือประกอบจังหวะ ท่าขึ้นนิ้วประกอบคำร้อง

7.4 โอกาสที่ใช้ในการแสดง งานวัด งานบุญ เช่น งานกฐิน งานผ้าป่า งานบวช เพื่อสร้างความบันเทิงให้กับชาวบ้าน หรือเทศกาลงานสงกรานต์ งานลอยกระทง เวทีงานแต่งงานที่ไม่นิยมเล่น เนื่องจากลักษณะของเพลงฉ่อยเป็นการร้องโต้ตอบกันระหว่างชายและหญิงในเชิงหยอกล้อ สนุกสนาน และบางครั้งอาจมีการแซวหรือเสียดสีเพื่อสร้างอารมณ์ขัน ซึ่งเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้เพลงฉ่อยไม่ได้รับความนิยมในการแสดงในงานแต่งงาน เนื่องจากอาจไม่สอดคล้องกับบรรยากาศที่ต้องการความเป็นมงคลและสง่างาม

“เล่นได้ทุกโอกาสเล่นะ งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานบวช งานทอดกฐิน แต่ยกเว้นในงานแต่งงาน เพราะเพลงฉ่อยมีลักษณะสนุกสนานและแซวกันไปมา คนอื่นมองว่าไม่เป็นมงคลสำหรับการเริ่มต้นชีวิตคู่ไง อาจทำให้แขกในงานหรือเจ้าภาพรู้สึกไม่สบายใจ”

(ยน โปธิพล: สัมภาษณ์วันที่ 15 สิงหาคม 2567)

ในปัจจุบัน ได้รับการอนุรักษ์และเผยแพร่ผ่านการแสดงทางวัฒนธรรม และการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะพื้นบ้าน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสื่อบันเทิงและอิทธิพลของดนตรีสมัยใหม่ อีกทั้งหน่วยงานทางวัฒนธรรมและกลุ่มอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านมีความพยายามในการฟื้นฟูและปรับเปลี่ยนเพลงฉ่อยให้เข้ากับยุคสมัย

เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยทั้ง 7 เพลง พบว่า ระดับความนิยมของบทเพลงในปัจจุบัน การนำไปใช้ในงานต่าง ๆ สามารถสรุปออกมาเป็นตารางได้ดังนี้

บทเพลง	ระดับความนิยม (ในปัจจุบัน)	การแต่งกาย	งาน/กิจกรรมที่นิยมใช้	คำอธิบายเพิ่มเติม
เพลงอีแซว	สูง	ดั้งเดิม: เสื้อแขนกระบอก/ลายดอก	งานวัด	ด้วยรูปแบบที่เป็นเพลงโต้ตอบ
		ผ้าถุง/โจงกระเบน	งานเทศกาล	ระหว่างชายหญิง เนื้อหา
		ปัจจุบัน: ชุดสีสดใส่ปัก	งานโรงเรียน	หยอกล้อ สนุกสนาน และมี
		ดินเงินดินทอง ผู้ชายใส่	งานประกวด	จังหวะเร้าใจ ทำให้เพลงอีแซว
		เสื้อลายดอกผ้าขาวม้า	ร้องสด	เป็นที่นิยมในกลุ่มคนทุกวัย
		คาดเอว		โดยเฉพาะเยาวชน มักถูกนำมาแสดงในงานประเพณี งานรื่นเริง และกิจกรรมวัฒนธรรมระดับจังหวัด

บทเพลง	ระดับ ความนิยม (ในปัจจุบัน)	การแต่งกาย	งาน/กิจกรรม ที่นิยมใช้	คำอธิบายเพิ่มเติม
เพลงฉ่อย	สูง	ดั้งเดิม: เสื้อคอกลม ผ้าขาวม้า ปัจจุบัน: ชุดพื้นบ้าน เรียบง่ายสีสดใส ตกแต่งเล็กน้อย	งานประเพณี ท้องถิ่น งานแสดง วัฒนธรรม การประกวด ร้องสด	โดดเด่นเรื่องการแต่งกลอนสด แบบรวดเร็ว ใช้ไหวพริบสูง เหมาะกับเวทีที่ต้องการความ บันเทิงและสร้างอารมณ์ขัน จึงนิยมใช้ในงานรื่นเริง งานวัด และเวทีประกวดในโรงเรียน หรือชุมชน
เพลงเรือ	ปานกลาง	ดั้งเดิม: เสื้อแขนกระบอก ผ้าขาวม้า โจงกระเบน สไบ ปัจจุบัน: เสื้อแขน กระบอกเพิ่มลูกไม้ ลวดลาย โจงกระเบน สีสดใส	งานแข่งขัน พายเรือ งานบุญริมน้ำ	ด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวกับการเกี่ยว พาราสีและชีวิตริมน้ำ เพลงเรือ ยังถูกใช้ในกิจกรรมเชิง สัญลักษณ์ เช่น งานแข่งเรือ หรือเทศกาลวิถีชาวน้ำ แต่ความนิยมลดลงในกลุ่ม เยาวชน
เพลง พวงมาลัย	ปานกลาง	ดั้งเดิม: เสื้อแขนกระบอก เสื้อคอกระเช้า นุ่งโจง กระเบน ปัจจุบัน: ชุดผ้าไทยร่วม สมัย สีสดใส	งานบวช งานแต่งงาน งานพิธีอวยพร งานมงคล	เป็นเพลงที่ขับร้องหมู่ เนื้อหา เชิงมงคล อ่อนหวาน เหมาะกับ งานพิธีที่เน้นความเป็นสิริมงคล แม้ความนิยมจะลดลง แต่ยังคง พบในงานพิธีบางพื้นที่
เพลงระบำ บ้านไร่	ปานกลาง	ดั้งเดิม: เสื้อม่อฮ่อม/ แขนกระบอก โจงกระเบน นุ่งผ้าซิ่น ปัจจุบัน: เสื้อประยุกต์ มีลูกไม้ ผ้าไทยร่วมสมัย	งานฟิชซิงคล งานเกี่ยวข้าว กิจกรรม โรงเรียน	ใช้สะท้อนชีวิตเกษตรกร เน้น การร่ายรำอย่างเรียบง่ายและ สอดคล้องกับเนื้อเพลง มักใช้ ในโรงเรียนหรือกิจกรรมที่ ต้องการเน้นอัตลักษณ์ท้องถิ่น
เพลงเต๋นกำ	น้อย	ดั้งเดิม: เสื้อม่อฮ่อม/ แขนกระบอก โจงกระเบน นุ่งผ้าซิ่น ปัจจุบัน: ชุดประยุกต์ ใช้สีสันทันสมัย	งานประเพณี พื้นบ้าน เฉพาะพื้นที่ งานจัดแสดง ของชุมชน	มีจังหวะเร็วและใช้การเต้น ประกอบ บทเพลงมักเป็นการเกี่ยว พาราสีแบบสนุกสนาน พบในงาน ชุมชนเล็ก ๆ แต่เริ่มเลือนหาย เพราะไม่มีผู้สืบทอดชัดเจน

บทเพลง	ระดับ ความนิยม (ในปัจจุบัน)	การแต่งกาย	งาน/กิจกรรม ที่นิยมใช้	คำอธิบายเพิ่มเติม
เพลงพิชฐาน	น้อย	ดั้งเดิม: แขนกระบอก แขนสั้น กางเกงขาสั้น / ผ้าขี้ริ้ว ปัจจุบัน: เสื้อสุภาพร่วม สมัย/ผ้าขึ้นประยุกต์ให้ ทันสมัย	งานบุญ งานทางศาสนา สวดมนต์ข้ามปี พิธีศักดิ์สิทธิ์ ในวัด	บทเพลงเชิงจิตวิญญาณ ใช้ใน พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ ปัจจุบันใช้ เฉพาะในวัดหรือในงานที่ เคร่งครัดทางศาสนา จึงไม่เป็น ที่รู้จักในวงกว้าง โดยเฉพาะใน กลุ่มเยาวชน

จากตารางดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า บทเพลงพื้นบ้านของจังหวัดสุพรรณบุรีมีความหลากหลายทั้งด้านรูปแบบ เนื้อหา และบริบทในการใช้งานโดยเพลงอีแซว และเพลงฉ่อย เป็นสองบทเพลงที่มีความนิยมสูงสุดในปัจจุบันเนื่องจากมีจังหวะสนุกสนาน ใช้กลอนสวด และโต้ตอบกันอย่างมีไหวพริบ ทำให้สามารถสร้างความบันเทิงและเข้าถึงคนรุ่นใหม่ได้ง่าย จึงมักถูกใช้ในงานวัด งานเทศกาล งานประกวด และกิจกรรมในโรงเรียน ส่วนเพลงเรือ เพลงพวงมาลัย และเพลงระบำบ้านไร่แม้จะมีความนิยมลดหลั่นลงมา แต่ก็ยังพบเห็นได้ในงานเฉพาะ เช่น งานบุญริมน้ำ งานบวช งานเกษตรกรรม และพิธีมงคลต่าง ๆ โดยกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นชุมชน ครู นักเรียน และผู้สูงอายุ สำหรับเพลงเต้นกำ และเพลงพิชฐานแม้จะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว แต่กลับพบการใช้งานน้อยลง เนื่องจากขาดเวทีในการแสดง และมีบริบทจำกัด เช่น งานศาสนา งานท้องถิ่นเฉพาะกลุ่ม รวมทั้งขาดการถ่ายทอดอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นว่าการคงอยู่ของเพลงพื้นบ้านนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับความงดงามของเนื้อหาเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับบริบททางสังคม การสนับสนุนของชุมชน และกลไกการถ่ายทอดสู่วัยรุ่นในปัจจุบัน ด้วยเช่นกัน ดังนั้นการผลักดันบทเพลงเหล่านี้ให้กลับมาโดดเด่นจึงควรเน้นทั้งด้านการศึกษา การส่งเสริมเวทีแสดง และการใช้สื่อร่วมสมัยให้เข้าถึงคนรุ่นใหม่ได้อย่างแท้จริง

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์เพลงพื้นบ้านประจำท้องถิ่นในจังหวัดสุพรรณบุรีชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของดนตรีพื้นบ้านที่เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนในพื้นที่ โดยบทเพลงพื้นบ้านทั้ง 7 ประเภท ได้แก่ เพลงเรือ มีเอกลักษณ์ด้านการขับร้องโต้ตอบที่ใช้ทำนองซ้ำและทอดเสียงยาว สอดคล้องกับบรรยากาศของสายน้ำ เพลงพวงมาลัย มีลักษณะการร้องเป็นหมู่ นำโดยผู้นำร้องและคณะนักร้องรับคำ ซึ่งเสริมสร้างความกลมกลืนของเสียงประสาน ขณะที่เพลงอีแซว และเพลงฉ่อย โดดเด่นด้วยการร้องโต้ตอบแบบปฏิภาณที่ต้องใช้ปฏิภาณไหวพริบในการแต่งกลอนสวด ซึ่งเป็นจุดแข็งสำคัญของเพลงประเภทนี้ ในด้านอารมณ์เพลง เพลงพิชฐานมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างออกไปโดยเน้นความศักดิ์สิทธิ์และความสงบสุข มักใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา เพลงเต้นกำ และเพลงระบำบ้านไร่ เน้นจังหวะคึกคัก สนุกสนาน และมีการร่ายรำประกอบเพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความรื่นเริงของชุมชน ซึ่งช่วยให้การแสดงมีพลังและดึงดูดผู้ชม สำหรับอัตลักษณ์ของดนตรีพื้นบ้านแต่ละประเภทยังมีองค์ประกอบสำคัญที่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละเพลง ได้แก่ 1) ลักษณะการแต่งกาย ถือเป็นองค์ประกอบที่ช่วยสร้าง

อัตลักษณ์และความสวยงามในการแสดง รวมถึงสะท้อนถึงวิถีชีวิตและสถานะของผู้แสดงในอดีต (บุญรอง ชาวบ้านกร่าง, 2556) 2) เครื่องดนตรี สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของดนตรีพื้นบ้านที่มีการใช้เครื่องดนตรีแบบพื้นบ้านของไทย และมีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศให้กับการแสดง 3) ท่ารำ ช่วยเสริมสร้างอารมณ์และความน่าสนใจให้กับการแสดง เพลงพื้นบ้าน และเป็นสิ่งที่ช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ชม และ 4) โอกาสที่ใช้ในการแสดง ช่วยให้ดนตรีพื้นบ้านของจังหวัดสุพรรณบุรียังคงมีพื้นที่ในการเผยแพร่และเป็นที่รู้จักในสังคม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านของจังหวัดสุพรรณบุรี อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาพบว่า ดนตรีพื้นบ้านกำลังเผชิญกับปัญหาการสูญหายและการขาดแคลนผู้สืบทอด เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม วิถีชีวิต และการเข้ามาของดนตรีสมัยใหม่ ทำให้เพลงพื้นบ้านบางประเภทไม่ได้ถูกนำมาร้องเล่น

อย่างไรก็ตามอัตลักษณ์ของเพลงพื้นบ้านจังหวัดสุพรรณบุรีต้องอาศัยครูเพลงเป็นผู้ถ่ายทอดทักษะการขับร้อง ทำนอง และสำเนียงที่เป็นเอกลักษณ์ โดยเฉพาะเพลงที่ต้องใช้ปฏิภาณไหวพริบ เช่น เพลงเรือ เพลงฉ่อย และเพลงอีแซว ที่มีลักษณะการแต่งกลอนสวด และการโต้ตอบที่รวดเร็ว ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนจากครูเพลงที่มีประสบการณ์ ครูเพลงในท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการสืบทอดความรู้ด้านเทคนิคการขับร้อง การควบคุมจังหวะ และการรักษาอัตลักษณ์ของเพลงพื้นบ้านให้คงอยู่ในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพนภัส สนธิสุข (2565) ที่ศึกษาเกี่ยวกับลำตัดแม่ศรีนวล ข้าอาจ ระบุในงานวิจัยว่า การถ่ายทอดศิลปะการขับร้องและเทคนิคดนตรีเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เพลงพื้นบ้านสามารถดำรงอยู่ได้ อีกทั้งงานวิจัยของ นิศารัตน์ หวานชะเอม (2559) พบว่า การถ่ายทอดเพลงอีแซว กำลังประสบปัญหาอย่างมาก เนื่องจากการขาดแคลนครูเพลงและเยาวชนขาดความสนใจในการเรียนรู้ ส่งผลให้จำนวนผู้สืบทอดลดลง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า แม้ว่าอัตลักษณ์ของเพลงพื้นบ้านจะเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น แต่หากขาดกระบวนการถ่ายทอดที่เป็นระบบ เพลงเหล่านี้ก็มีความเสี่ยงที่จะเลือนหายไป ซึ่งปัญหานี้ยังพบในเพลงพื้นบ้านประเภทอื่น ๆ เช่น เพลงระบำบ้านไร่ และเพลงเดินกำ ที่กำลังเลือนหายไปจากสังคม เนื่องจากการสืบทอดส่วนใหญ่อาศัย การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์และการฝึกฝนแบบปากต่อปากจากรุ่นสู่รุ่น โดยไม่มีแผนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ การขาดแคลนพื้นที่ฝึกซ้อมและโอกาสในการแสดง ทำให้คนรุ่นใหม่ขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ส่งผลให้จำนวนครูเพลงลดลงอย่างต่อเนื่อง และทำให้เพลงพื้นบ้านบางประเภทไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังรุ่นใหม่ได้ ดังนั้นการขาดครูเพลงและระบบการถ่ายทอดอย่างเป็นทางการ เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการอนุรักษ์อัตลักษณ์ของเพลงพื้นบ้านจังหวัดสุพรรณบุรี ทำให้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาแนวทางในการถ่ายทอดความรู้ให้เป็นระบบ เช่น การบรรจุเพลงพื้นบ้านในหลักสูตรการศึกษา การจัดอบรมและเวิร์กช็อปเกี่ยวกับการร้องเพลงพื้นบ้าน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบันทึกและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับศิลปะพื้นบ้าน เพื่อให้เยาวชนสามารถเข้าถึงและเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เพลงพื้นบ้านเหล่านี้ยังคงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อไปอย่างยั่งยืน

อีกทั้งงานวิจัยของ บุญรอง ชาวบ้านกร่าง (2556) ที่ศึกษาเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านในชุมชนหนองผักนาก พบว่า ความนิยมของเพลงพื้นบ้านลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการเข้ามาของสื่อบันเทิงสมัยใหม่ ทำให้เพลงพื้นบ้านไม่ได้เป็นศูนย์กลางของความบันเทิงในชุมชนเหมือนในอดีต เด็กและเยาวชนมีทางเลือกในการเสพสื่อมากขึ้น เช่น ดนตรีสมัยใหม่ และแพลตฟอร์มออนไลน์ ส่งผลให้ความสนใจในเพลงพื้นบ้านลดลง และบทบาทของเพลงพื้นบ้านในชีวิตประจำวันเริ่มเลือนหายไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มของเพลงพื้นบ้าน

ในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่พบว่า เพลงบางประเภท เช่น เพลงพิชฐาน เพลงเดินกำ และเพลงระบำบ้านไร่ เริ่มสูญหาย และไม่เป็นที่รู้จักในหมู่คนรุ่นใหม่ เนื่องจากลักษณะของเพลงไม่สามารถปรับเข้ากับเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันได้ โดยเฉพาะเพลงที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมและวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น ซึ่งมีโอกาสแสดงน้อยลง และไม่มีเวทีรองรับให้เผยแพร่สู่สาธารณะ อย่างไรก็ตามบางประเภทของเพลงพื้นบ้านยังคงสามารถดำรงอยู่ได้โดยการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย เช่น เพลงฉ่อย และเพลงอีแซวที่ยังได้รับความนิยม เนื่องจากมีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน นักร้องสามารถแต่งกลอนสด เพื่อสะท้อนเรื่องราวในสังคมทำให้ยังสามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ลักขณา ชุมพร (2555) ที่ศึกษาพบว่า เพลงพื้นบ้านสามโก้ในจังหวัดอ่างทอง สามารถดำรงอยู่ได้เพราะมีการฟื้นฟูและดัดแปลงรูปแบบการแสดงโดยกลุ่มศิลปินในท้องถิ่น เช่นเดียวกับเพลงอีแซวที่ได้รับการฟื้นฟูโดยศิลปินพื้นบ้านและหน่วยงานวัฒนธรรมในจังหวัดสุพรรณบุรี นอกจากนี้ ยังพบว่าการใช้สื่อออนไลน์และแพลตฟอร์มดิจิทัล เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้บางเพลงพื้นบ้านสามารถดำรงอยู่ได้ การเผยแพร่ผ่าน YouTube หรือโซเชียลมีเดียช่วยให้คนรุ่นใหม่สามารถเข้าถึงเพลงพื้นบ้านได้ง่ายขึ้น และเป็นช่องทางให้เพลงพื้นบ้านถูกนำเสนอในบริบทใหม่ที่เข้ากับสังคมปัจจุบัน อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงนี้ยังจำกัดอยู่ในวงแคบ และยังต้องอาศัยการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรจัดกิจกรรมประกวดหรือแสดงเพลงพื้นบ้านในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนมีส่วนร่วม
2. ควรจัดงานเทศกาลหรือเวทีแสดงเพลงพื้นบ้านในชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเป็นการส่งเสริมศิลปินพื้นบ้าน

3. ควรมีการใช้เพลงพื้นบ้านเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบอัตลักษณ์ของเพลงพื้นบ้านจังหวัดสุพรรณบุรีกับเพลงพื้นบ้านในภูมิภาคอื่นของประเทศไทย เพื่อให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน
2. ควรศึกษาการนำเพลงพื้นบ้านแต่ละท้องถิ่นมาประยุกต์ให้เข้ากับดนตรีสมัยใหม่เพื่อเพิ่มความนิยมในกลุ่มคนรุ่นใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กิตติชัย รัตนพันธ์, สุพรรณิ เหลือบุญชู, และบำรุง พาทยกุล. (2566). อัตลักษณ์ดนตรีพื้นบ้านภาคใต้. *วารสารช่อพะยอม*, 34(2), 56 - 80. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ejChophayom/article/view/267570/174436>
- จตุพร ศิริสัมพันธ์. (2552). เพลงพื้นบ้าน. *สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 34. มุลินีโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน*.
- ทิมภัส สอนินุช. (2565). *อัตลักษณ์ทางดนตรีของลำตัดแม่ศรีนวล อำเภอ คีลปินแห่งชาติ* [วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัย]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิศารัตน์ หวานชะเอม, นวลลออ แสงสุข, และนาริน แสงสุข. (2559). *การจัดการความรู้เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านภาคกลาง: กรณีศึกษาเพลงอีแซว จังหวัดสุพรรณบุรี*. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญรอง ขวบ้านกร่าง. (2556). *แนวทางอนุรักษ์และฟื้นฟูเพลงพื้นบ้าน: กรณีศึกษา เพลงพื้นบ้านชุมชนหนองผักนาก ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัยศิลปากร]. คลังปัญญา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
<https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/12851>
- ลักขณา ชุมพร. (2555). *เพลงพื้นบ้านภาคกลาง: กรณีศึกษานานสามโก้ ตำบลสามโก้ อำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัยศิลปากร]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เลอพงศ์ กัณหา. (2554). *เพลงพื้นบ้าน: กรณีศึกษาเพลงร่ำวงพื้นบ้านดอนคา ตำบลดอนคา อำเภอด่านช้าง จังหวัดนครสวรรค์* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัยศิลปากร]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เอนก นาวิกมูล. (2549). *เพลงพื้นบ้านภาคกลาง: จากแม่บัวผัน จันทรศรี ศิลปินแห่งชาติ*. บริษัท ฟิสิกส์ จำกัด.

